

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1861/2021
06.12.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Катарине Манојловић Андрић, председника већа, Гордане Цакула и Јелене Ивановић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Немања Рачић, адвокат из ..., против туженог Народног музеја Пожаревац, чији је законски заступник Градско правобранилаштво Града Пожаревац, ради поништаја решења о отказу уговора о раду, враћања на рад, утврђења постојања радног односа и накнаде штете, одлучујући о ревизијама парничних странака изјављеним против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 230/20 од 03.12.2020. године, у седници већа одржаној 06.12.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 230/20 од 03.12.2020. године.

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 230/20 од 03.12.2020. године.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Пожареvcу П1 346/18 од 30.10.2019. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и поништено као незаконито решење туженог број ... од 01.09.2016. године, којим је тужиоцу отказан уговор о раду број .../... од 02.06.2006. године. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да га врати на рад. Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се утврди да је дана 15.08.2016. године засновао радни однос на неодређено време у Народном музеју у Пожареvcу. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу, за период од 13.08.2016. до 13.06.2018. године, накнади штету на име изостале зараде у појединачним месечним износима са законском затезном каматом, у висини и на начин ближе одређен овим ставом изреке. Ставом петим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца на име накнаде материјалне штете за период од 14.06.2018. године закључно са јуном 2019. године, у делу преко досуђеног износа од 1.333.674,57 динара до траженог износа од 2.239.921,85 динара, са законском затезном каматом и за

законску затезну камату од досуђене ставом четвртим изреке па до тражене. Ставом шестим изреке, обавезан је тужени да у складу са законом за сваки месечни износ зараде тужиоца из става четвртог изреке ове пресуде, за период од 13.08.2016. до 13.06.2018. године, уплати на име тужиоца доприносе за обавезно социјално осигурање надлежним фондовима. Ставом седмим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца за веће тражење уплате доприноса за обавезно социјално осигурање надлежним фондовима, за период од 14.06.2018. године закључно са јуном 2019. године. Ставом осмим изреке, одбачена је као недозвољена ревизија туженог од 11.07.2019. године изјављена против решења Вишег суда у Пожаревцу Гж1 15/19 (2016) од 29.05.2019. године. Ставом деветим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу надокнади трошкове парничног поступка у износу од 124.500,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 230/20 од 03.12.2020. године, ставом првим изреке, одбијене су као неосноване жалбе тужиоца и туженог и потврђена првостепена пресуда. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да му накнади трошкове жалбеног поступка. Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован захтев туженог којим је тражио да се обавезе тужилац да му накнади трошкове жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, у делу којим је одбијена његова жалба и потврђена првостепена пресуда у ставу 2, 3, 5. и 7. изреке те пресуде, тужилац је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. 1. Закона о парничном поступку која је учињена у поступку пред другостепеним судом и због погрешне примене материјалног права, а ревизију је против исте пресуде благовремено изјавио и тужени због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Одлучујући о ревизијама Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку применом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/14, 87/18 и 18/20) – у даљем тексту: ЗПП, па је нашао да су ревизије тужиоца и туженог неосноване.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2) ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, као ни друге битне повреде одредаба парничног поступка из члана 407. став 1. ЗПП, због којих се ревизија може изјавити.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је решењем Скупштине Града Пожареваца именован на дужност директора Народног музеја Пожаревац у 2006. години, на мандатни период од четири године, поводом чега је са туженим закључио уговор о раду број .../... од 02.06.2006. године на одређено време, за обављање послова радног места директора, а до постојања потребе за обављањем тих послова, по ком уговору му је радни однос отпочео 16.06.2006. године. По истеку мандата тужилац је на дужност директора туженог именован и у 2010. години на период од четири године, а поводом чега са тужиоцем није закључен нови уговор о раду, односно анекс претходно закљученог уговора о раду. Тужилац је, затим, решењем Скупштине Града Пожареваца од 13.06.2014. године поново именован на дужност директора туженог на мандат у трајању од четири године, који је истицао 13.06.2018. године, којом приликом такође није закључен уговор о раду, као ни анекс уговора о раду од 02.06.2006. године. Током трајања мандата тужилац је решењем Скупштине Града Пожареваца од 08.07.2016. године разрешен дужности директора Народног музеја дана 08.07.2016. године, а истог дана решењем Скупштине Града Пожареваца именован је за вршиоца дужности директора Народног музеја Пожаревац ББ, до именовања директора установе, а најдуже годину дана од именовања. Примопредаја дужности између

тужиоца, као разрешеног директора, и в.д. директора ББ извршена је дана 15.07.2016. године. С обзиром на то да тужилац у 2016. години није искористио годишњи одмор, решењем туженог од 26.07.2016. године тужиоцу је одобрено коришћење годишњег одмора за 2016. годину у трајању од 25 радних дана, и то у периоду од 11.07.2016. до 12.08.2016. године, у ком периоду је тужилац и користио годишњи одмор, након чега се на посао вратио дана 15.08.2016. године. Тужилац је од 15.08.2016. до 01.09.2016. године, без писаног решења односно без сачињеног уговора о раду, обављао код туженог послове ... – ..., по усменом налогу в.д. директора туженог. Решењем туженог број .../.. од 01.09.2016. године тужиоцу, распоређеном на радном месту директора, отказан је уговор о раду број .../.. од 02.06.2006. године због разрешења дужности директора од стране Скупштине Града Пожаревца на седници одржаној дана 08.07.2016. године, са позивом на одредбу члана 175. Закона о раду и члана 26. став 9. и члана 30. Статута туженог. Према ставу 3. наведеног решења тужиоцу је радни однос код туженог престао 12.08.2016. године. Правноснажном пресудом Вишег суда у Пожаревцу П1 1/18 од 30.03.2018. године поништено је као незаконито решење Скупштине Града Пожаревца о разрешењу тужиоца број 01-06-121/8Б од 08.07.2016. године.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да у ситуацији када је тужилац засновао радни однос на одређено време, до постојања потребе за обављањем послова радног места директора, тај радни однос је према одредби члана 48. став 3. Закона о раду могао престати истеком рока на који је тужилац изабран, односно његовим разрешењем. Скупштина Града Пожаревца је дана 08.07.2016. године донела решење којим је тужилац разрешен дужности директора туженог, а на основу те чињенице тужени је донео оспорено решење од 01.09.2016. године и тужиоцу сагласно члану 175. тачка 1) Закона о раду отказао уговор о раду, јер је наступио законски разлог за престанак радног односа. Међутим, како је током трајања парнице у овој правној ствари правноснажном пресудом Вишег суда у Пожаревцу П1 1/18 од 30.03.2018. године поништено као незаконито наведено решење Скупштине Града Пожаревца од 08.07.2016. године, отпао је основ за отказивање тужиоцевог уговора о раду пре истека мандата на који је именован. Оцењено је при том да начин уговарања дужине трајања уговора од 02.06.2006. године, није противан принудним прописима јер временски период не мора бити прецизно временски везан за одређени дан, већ уговорен најдуже до одређеног рока, док пропусте туженог (послодавца) да тужиоцу (запосленом) уреди радноправни статус по истеку мандата и анексира претходно закључени уговор о раду не може да сноси тужилац као слабија уговора страна у овом правном односу. У вези наведеног, како је тужилац решењем Скупштине Града Пожаревца од 13.06.2014. године именован на дужност директора туженог на мандат у трајању од четири године, односно до 13.06.2018. године, а имајући у виду да је закљученим уговором о раду он засновао радни однос код туженог на одређено време за обављање послова радног места директора, до постојања потребе за обављањем тих послова, чиме је дужина трајања његовог радног односа зависна од чињенице да ли је и до када он од стране Скупштине Града Пожаревца именован на дужност директора туженог, оцењено је да је протеком четири године од именовања на дужност директора, односно дана 13.06.2018. године, тужиоцу престао радни однос код туженог, након чега он више не може основано да потражује да се врати на рад. Даље је закључено да нису испуњени услови за утврђење да је тужилац код туженог засновао радни однос на неодређено време, те да тужени нема ни обавезу да га по овом основу реинтегрише у радни процес, односно врати на рад, нити да му исплати заостале зараде у виду накнаде и уплати припадајуће доприносе за обавезно социјално осигурање. Наиме, у конкретном случају није спорно да је тужилац засновао радни

однос код туженог на одређено време почев од 16.06.2006. године и да је у периоду од 15.08.2016. до 01.09.2016. године, а након што је решењем Скупштине Града Пожаревца разрешен дужности директора, обављао послове кустоса – историчара код туженог. Како је наведено решење о разрешењу тужиоца правноснажно поништено као незаконито у судском поступку, са правном последицом да је исто уклоњено из правног промета, а да је оспорено решење којим је тужиоцу отказан уговор о раду донето дана 01.09.2016. године, при чему је и оно поништено као незаконито, то је закључени уговор о раду у наведеном периоду производио правно дејство и био на снази, због чега се нису испунили услови из члана 32. Закона о раду. Оцењено је, у складу са чланом 191. Закона о раду, код утврђене чињенице да је тужиоцу незаконито отказан уговор о раду код туженог, да је тужени дужан да тужиоцу за спорни период накнади штету у виду појединачних месечних износа зараде, коју би он по редовном току ствари остварио код туженог да му није незаконито престао радни однос и то за радно место директора, у висини утврђеној вештачењем, и уплати припадајуће доприносе за обавезно социјално осигурање надлежним фондовима на основицу коју чине досуђени износи накнаде штете. Наведена накнада тужиоцу припада само за период до 13.06.2018. године, јер би протеклом четири године од именовања на дужност директора, односно дана 13.06.2018. године тужиоцу престао радни однос код туженог по сили закона, због чега након тог момента нема право да захтева накнаду штете у виду изгубљене зараде. На крају, с обзиром на прописано одредбом члана 420 ЗПП, оцењено је да против решења Вишег суда у Пожаревцу Гж1 15/19 (2016) од 29.05.2019. године ревизија није дозвољена, због чега је иста одбачена.

Неосновано се ревизијама тужиоца и туженог указује да је наведени закључак нижестепених судова заснован на погрешној примени материјалног права.

Одредбом члана 48. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05 и 61/05), који је важио у време закључења уговора о раду из 2006. године, било је прописано да директор може да заснује радни однос на неодређено или одређено време (став 1). Радни односе се заснива уговором о раду (став 2). Радни однос на одређено време може да траје до истека рока на који је изабран директор, односно до његовог разрешења (став 3). Међусобна права, обавезе и одговорности директора који није засновао радни однос и послодавца уређују се уговором (став 4). Лице које обавља послове директора из става 4. овог члана има право на накнаду за рад која има карактер зараде и друга права, обавезе и одговорности у складу са уговором (став 5). Уговор из ст. 2. и 4. овог члана са директором закључује у име послодавца управни одбор, а код послодавца код кога није образован управни одбор – орган који је одређен актом послодавца.(став 6).

На исти начин је Законом о изменама и допунама Закона о раду, који је објављен у „Службеном гласнику РС“, бр. 75/14 од 21. јула 2014. године, одредбама члана 48. Закона о раду, уређен радноравни положај директора, с тим да према ставу 6. наведеног члана, уговор из ст. 2. и 4. овог члана са директором закључује у име послодавца надлежни орган утврђен законом или општим актом послодавца.

Одредбом члана 32. став 1. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13 и 75/14), прописано је да се уговор о раду закључује пре ступања запосленог на рад, у писаном облику. Према ставу 2. истог члана, ако послодавац са запосленим не закључи уговор о раду у складу са ставом 1. овог члана, сматра се да је запослени засновао радни однос на неодређено време даном ступања на рад.

Како је правноснажном пресудом Вишег суда у Пожаревцу Гж1 1/18 од 30.03.2018. године поништено решење Скупштине Града Пожаревца од 08.07.2016. године којим је тужилац разрешен дужности директора Народног музеја Пожаревац, отпао је правни основ за доношење оспореног решења туженог број ... од 01.09.2016. године, па је то решење правилно поништено као незаконито. У тој ситуацији, имајући

у виду да је уговором о раду број .../... од 02.06.2006. године тужилац засновао радни однос код туженог за обављање послова радног места директора, а на одређено време - до постојања потребе за обављањем тих послова, као и да је решењем Скупштине Града Пожаревца од 13.06.2014. године тужилац именован на дужност директора туженог на мандат од четири године, правилан је закључак нижестепених судова да је истеком тог (последњег) мандата, дана 13.06.2018. године, тужиоцу престао радни однос код туженог. Како је, дакле, закључени уговор о раду од 02.06.2006. године производио правно дејство до 13.06.2018. године, нису били испуњени услови из члана 32. Закона о раду да се утврди да је тужилац дана 15.08.2016. године засновао радни однос код туженог на неодређено време. Сагласно томе, у смислу члана 191. Закона о раду, тужени нема обавезу да тужиоца реинтегрише у радни процес и врати на радно место кустоса-историчара за које тужилац и нема закључен уговор о раду, док је захтев тужиоца за исплату заостале зараде у виду накнаде штете и за уплату припадајућих доприноса за обавезно социјално осигурање основан за период до 13.06.2018. године, ког дана му је престао радни однос код туженог, у висини утврђеној вештачењем.

И према оцени Врховног касационог суда, начин уговарања дужине трајања уговора од 02.06.2006. године није противан принудним прописима, јер временски период не мора бити прецизно временски везан за одређени дан, већ је довољно да исти буде одредив, као што је у конкретном случају.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у ставу првом и другом изреке, на основу члана 414. став 1. ЗПП.

Одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова ревизијског поступка, јер по изјављеној ревизији није успео, па је применом одредби чл. 153. и 165. ЗПП, одлучено као у ставу трећем изреке.

**Председник већа – судија
Катарина Манојловић Андрић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић